

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 "
Pe 1 lună . . . . . 2 "
Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

—
INSERTIUNILE se primesc la adm-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502

Mărturisiri prețioase.

(*) Am susținut și chiar dovedit, nu odată, că în statul ungar guvernele n'au nici o jenă a face și din chestii pur culturale și de știință chestie politică. Recompensează nu vredniciile culturale, ci serviciile politice. Mai ales când e vorba de — naționalități, ori mai bine, când vine rîndul să remunezeze servicii politice prestate în spre scăderea ori batjocorirea naționalităților.

În felul acesta s'a ajuns la nemaipomenita rușine, ca la Cluj s'ajungă profesor universitar ba chiar rector, fostul polițist Moldován Gergely. Tot așa, dl Ioan Ciocan, profesor de științele naturale la gimnaziul din Năsăud, se va fi crucit și d-sa când s'a văzut numit profesor de limba și literatura română la universitatea din Budapesta.

Când am arătat toate acestea, nu s'a găsit însă un singur ziar maghiar care să lovească în guvernele maghiare ori cel puțin să-și arate nedumerirea și nemulțumirea, măcar că în primul rînd era în joc prestigiul culturii țării, cinstea universităților maghiare și numai după aceea interesele culturale române. Presa maghiară a uitat însă și necotit cele dintâiu, pentru că așa i-se părea: se dă o lovitură celei din urmă. Li era mai mare ura contra noastră decât dragostea pentru nimbul celor mai superioare institute culturale maghiare.

Abia acum se trezește Jancsó Benedek care vine și în numărul de Duminică al ziarului »Budapesti Hirlap« spune că la îndeplinirea catedrei de limba română »s'a

condus nu din punctul de vedere cultural, ci de *interese politice de partid*...
—

Dl Jancsó nu se desbară însă nici d-sa de preocupările politice, ci i-se pare că guvernul a greșit numai întru cât n'a numit la Budapesta profesor pe — Moldován Gergely, care, după părerea d-sale e bărbat de — știință!

Dar unde a fost dl Jancsó Benedek când Bánffy a numit pe dl Ciocan? Nu era oare în biourul secției naționalităților, unde împreună cu faimosul Jeszenszky dirigia politica de naționalități a marelui satrap?... Ba da. De ce nu l-a oprit dar pe baronul Bánffy să facă acea numire?!... Ori scris-a măcar în vre-un ziar ceva, căci ș'atunci coloanele ziarului »Budapesti Hirlap« i-au stat la dispoziție?! Nu. De ce? Pentru că și d-sa a pus d'asupra tuturor celorlalte interese *pe al său propriu*: n'a voit să se strice cu primul ministru!...

Chiar acum, când face pe pocăitul și are curajul să exprime reprobarea că până și în chestii pur culturale guvernele se conduc de interese de partid, se înjugă și d-sa la carul acestor interese, susținând un lucru pe care desigur nu-l crede: că Moldován Gergely ar merita să fie profesor la universitatea din Budapesta ori fie și la cea din Cluj. Doar dl Jancsó știe mai bine de cât ori cine dintre unguri, că Moldován Gergely a ajuns profesor și rector universitar în urma politiceii sale (osândite de toți românii), iar nu pentru că s'ar fi distins prin activitatea sa culturală, căci în viața lui întregă Moldován Gergely n'a scris nimic de

seamă, așa că nici Academia maghiară nu l'a ales membru, măcar că acolo șovinismul e bine cotate...

În articolul său, dl Jancsó acuză însă și pe români. Zice că la numirea regretaților Roman profesor la universitatea din Budapesta și alui Silași la Cluj, s'au valorat influențe române cari au căutat să răsplătească servicii politice prestate în — tabăra naționalistă. Adevărat că nici Roman nici Silași n'au fost trădători de pănura lui Moldován Gergely, dar dl Jancsó iarăși știe, că amândoi au fost bărbați de știință, Roman ajunsese membru al Academiei Române iar Silași apreciat și el în largi cercuri științifice și literare... Pe când Moldován Gergely nu-i crestat nicăiri.

Se mai plînge dl Jancsó că politica asta de »cortezire« a guvernelor a făcut ca nimeni să nu se prea frământe pregătindu-se serios pentru aceste catedre universitare, așa că dacă cei doi titulari actuali s'ar retrage la pensie, nu-i surescență din care guvernul să poată alege...

Nici asta nu-i așa, ci slavă Domnului, avem destui bărbați cu eminente pregătiri, pentru acele catedre. Și dl Jancsó însă, ca ori care ministru sclav al politiceii de cortezire, caută și se gîndește nu la pregătiri numai și la merite pe terenul cultural, ci ca viitorul ori viitorii profesori să fie »de încredere și din punctul de vedere al intereselor *naționale maghiare*«...

Ne-am lămurit deci deplin. Căci cine dintre noi nu știe ce cer »interesele naționale

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Ion și Ioana.

— Crochiuri după natură. —
De Jean Ricard.

În fundul unei mahalale murdare, într'o stradă unde foșnesc existențe brutale și triste — existențele fără lumină ale săracilor, — în fața unei cârciume, ce pare zugrăvită cu sânge închegat, plină de umbră bănuitoare, căscată ca o borbă neagră în strada vărgată de soarele iute al amezei de vară, un băiețel și o fetiță, în picioare unul în fața altuia, se privesc.

La spatele lor, umilită cârciumă pare o speluncă de sărăcie, de vițiu, de descurajare. În fața lor părul rostogolește încet un noroiu negru, format de putreziciuni fioroase. Casele murdare se apleacă obosite, ca niște babe foarte nenorocite. Soarele prăjește pavajul acoperit de rămășițe hădoase: miroase a ciură, biata stradă. Din când în când un strigăt răgușit întrerupe tăcerea suspectă a ceasului canicular — este un giangiu ce trece.

De-asupra celor doi copii, într'o colivie de răchită, o gaiță se plimbă, convulsivă, slabă, jumultă.

Fetița e îmbrăcată cu o stambă roșietică resucită pe corpul său, jumătatea unui pieptene de os trage înapoi chinezește jumătatea părului său negru, cealaltă jumătate îi cade pe față, astfel că are numai un ochiu, un obraz, o ureche, o jumătate de nas, de bărbie și de frunte — în total o jumătate de figură.

Pe unicul ei obraz domină culoarea verzie a anemiilor începute din leagăn. Jumătatea de gură are frumoasa culoare de roză ștearsă a unui pastel ieșit din vechime, și ochiul ei este un

mare ochiu albastru, candid și cam trist: ochiul nevinovăției preștiutoare.

Băiatul are fața de culoarea pătlăgelei roșii, cu mult păr galben, care stă țepăn pe craniul său, par'că l'ar încununa cu o mătură. E îmbrăcat cu niște pantaloni de aceea culoare verde ciudată care este culoarea de agonie a tuturor stofelor, acești pantaloni atârnă de umărul drept printr'o brettele sfășiată. E cu picioarele goale, poartă o cămașă de substanțe fără nume. Ținea mâinile în buzunare, are niște ochi rîzători, și cute grăsulii la frumosul său gât rotund: iar pe pieptul său, expus cu naivitate la vedere prin sfășieturile cămașei, acele modelări mișcătoare, din care plămădia Boucher carnea Amorașilor săi.

Sunt amândoi de trei ani și se privesc.

Fetița ține în mână un cap de cal de mucava zdrobit, desfigurat de împrejurări și de vechime, și căruia nu-i mai rămăsese nimic viu, decât vermillionul violent al nărilor sale dilatate.

Multă vreme s'au gândit privindu-se. Apoi băiatul soare o mână din buzunar, o bagă în gură și pronunță cu greutate:

— Dă-mi calu.

Fetița scutură din cap; nu vrea să-și dea calul. Dar o expresiune neliniștită și nenorocită s'a ivit în ochiul său, și colțul gurei sale s'a aplecat.

— Dă-mi calu.

Băiatul repetă aceasta cu un ton poruncitor și înaintează spre ea.

— Nu! nu! nu vreau! strigă mititica. Neliniștea și nenorocirea figurei sale au devenit patetice. Dar ștregarul încoronat cu mătura galbină a părului său a înaintat cu hotărîre. O prinde de umeri și-i smulge capul de cal.

Apoi dansează niște pași nehotărîți și deliranți pe marginea trotoarului, clătînd capul de cal,

ale cărui nări călcate spasmodic și vermillionate opresc nițel soare iute în ameaza caniculară.

Fetița rezimată de zid, cu capul răsturnat, suspină, țipă, urlă; părul i-s'a dus pe spate; se vede toată masca delicată și fină de copil sărac; lacrimi mari se rostogolesc foarte repede pe obrajii săi rău colorați; lumina se acată în scânteieri fine de tonurile prea deschise ale cerului gurei, ale limbei, ale omușorului; ea țipă cu o astfel de putere, încât s'ar crede, c'o să se vadă bojocii în golul gurei deschise convulsiv.

Băiatul își întrerupe dansul războinic și o privește un moment, cu codire în ochii săi zeflemiști. Apoi repede se apropie, pune capul de cal pe pământ, își încolățește brațușoarele împrejurul grumazului fetiței, care tot plînge, și o sărută, la întâmplare pe obrajii sărați de lacrimi, pe gurița țipătoare.

Ea tace. El o mai sărută. Formează o grupă încântătoare aceste două biete ființe în zdrențe și îmbrățișate: blondul durdan, plesnind de sănătos, și delicata brună anemică — aceste două abia existând și în care totuși palpita întreaga viață: pofta și disperarea.

După ce o mai sărută, băiatul zice către fetiță: — Ești gagică... mi-ești dragă.

Mititica nu mai plînge, îl privește. Atunci el o mai sărută odată, își desface brațele, strânge calul... și pleacă cu un zimbet, care-i întinde obraji rotunzi de culoarea pătlăgelelor roșii.

Fetița rămâne rezimată de casa, care pare zugrăvită cu sânge închegat. Nu mai plînge. În marmurită privește în tăcere la băiatul bălan, care trece clătînd capul de cal zdrobit, desfigurat, fără ceva viu întrânsul afară de vermillionarul violent al nărilor dilatate, prinzând puțin soare iute în ameaza caniculară.

Traducere liberă de I. P.

maghiare» când vorba e de cultura românească! În punctul acesta ajungerea la universitate alui Moldovan n'a dat greș, ci ministrul care l'a numit, și-a bătut joc cumplit de limba și literatura română, iar pentru interesele maghiare a găsit un slugarnic fără pereche între români.

Reținem totuși din articolul dlui Jancsó mărturisirea de mai sus privitoare la »politica de coteșire« ce se face cu prilejul îndeplinirii catedrelor universitare, precum și lecția ce dă săcuiului optus la minte, care pentru a se arăta mai șovinist decât toți șoviniștii, interpelase și ceruse ministrului ca profesorul catedrei române din Budapesta să fie oprit a-și face lecțiile — românește. Intr'adevăr: prostia fusese așa de mare (și totuși au aplaudat-o mulți kossuthiști), încât dl Jancsó se simte îndemnat a constata, că »nu e în lume universitate la care învățarea unei limbi și literaturi moderne să nu se facă valorându-se și practic, în decursul prelegerii, acea limbă«...

Pe vremea asta de uluială șovinistă, e de reținut s'o asemenea constatare.

In contra agitatorilor. Prietenii nostri slovaci se împărtășesc de aceeași atențiune din partea stăpânirii, ca și noi. Deputatului Iuriga i-se dictase o pedeapsă în bani din partea judecătorei cercuale din Malacka pentru »delicte de presă«. Pentru a se acoperi această pedeapsă s'a pornit colectă între slovaci. Pentru acest nou delict 6 locuitori din Láb au fost pedepsiți cu câte 50 cor. Redactorul ziarului »Slovenski Tizedenik«, Dušan Porubcki a fost de curând pedepsit la o lună temniță ordinară, la un an temniță de stat și 1400 cor. pedeapsă în bani.

Proiectele școlare vor fi dezbătute Joi la 10 ore, în ședința comună a comisiilor de drept public, legislativă și financiară a casei magnaților.

Banul Croației în Budapesta. Sâmbătă, dimineața a sosit banul Croației, contele *Pejacsevics*, la Budapesta, având o întrevedere cu ministrul Wekerle, căruia i-a referat despre situația politică din Croația. Intrevederea a ținut mai mult timp și mai târziu a luat parte și ministrul Josipovics.

Intrevederea a fost cauzată între altele de împrejurarea, că ministrul honvezimei Jekelfalussy a redactat în *ungurește* invitațiile la exercițiile de primăvară pe seama rezerviștilor croați. Guvernul croat a înapoiat toate aceste invitații, cu adăușul, că în Croația limba de comandă și de serviciu a honvezimei croate este cea croată. S'au făcut apoi mai multe abuzuri din partea guvernului ungar, cari au vătămat autonomia Croației. Toate acestea, precum și alte chestii de importanță, s'au discutat și din partea banului și a ministrului președinte.

Biserica maghiară gr.-orientală. În camera ungară a fost vorba de mai multe ori de înființarea unei biserici maghiare gr.-orientale. E vorba adecă de vr'o 400 mii de suflete, cari nu știu nici românește nici sârbește și cu toate acestea fiind greco-orientali aparțin celor două biserici de legea ortodoxă. Societatea sud-ungară de cultură s'a adresat în această chestie guvernului și camerei, urgentând înființarea acestei biserici. În rugarea acestei societăți se accentuează, că multe familii gr.-orientale, cari s'au maghiarizat mai de mult, neavând biserică maghiară, se romanisează și se sârbesc din nou.

Chestia se va debata în cameră, după cum s'a exprimat contele Apponyi.

Transacțiunea. Se afirmă, că Joi se vor continua la Budapesta tratativele în chestia transacțiunii. Guvernul austriac, după toate semnele, nu va concede pretensiunilor guvernului nostru.

Iosipovics, ministrul croat, va rămânea și pe mai departe în postul său. Informațiunile despre demisia lui nu sunt exacte.

Maghiarii și naționalitățile. Ziarul »*All-deutsche Zeitung*« într'un număr al său din săptămâna trecută, ocupându-se cu ideea de a întări elementul săsesc în Ungaria prin colonii germane, spune între altele, că mai curând ori mai târziu naționalitățile nu vor putea suporta volnicile maghiarilor și se vor răsvrăți. Austria dându-se pe partea naționalităților, maghiarii vor fi preterați, iar naționalităților li-se vor da drepturi ca celor din Austria. Se poate întâmpla, că răsvrătirea naționalităților să cauzeze chiar dismembrarea Ungariei.

Șeful secției ministerului de externe, contele Paul *Eszterházy* a vizitat Sâmbătă pe ministrul președinte Wekerle, dându-i între altele, din încredințarea ministrului Aehrenthal, lămuriri privitoare la conferința de pace din Haga.

Din România.

M. S. Regele a semnat toate decretul pentru mișcarea ce se va face în armată pe ziua de 10 Mai.

Suveranul a mai semnat decretul pentru alcătuirea consiliului superior al armatei și a celorlalte consilii și comitete.

Părechia Ducală de Meklenburg a sosit Luni dimineața în Capitală.

A. S. R. Principele Ferdinand a întâmpinat pe înalții oaspeți la Giurgiu.

Perechea ducală va rămâne 3 zile în țară în care timp va vizita Curtea de Argeș și Sinaia.

Academia Română. Academia Română a ținut o nouă ședință publică, sub președinția dlui I. Kalinderu.

Dl I. Pușcariu a făcut o comunicare despre »Cele două Zamfire«, domnițe muntene din secolul XVI. trecute din Transilvania.

Una dintre ele, zice d-sa, a fost fiica lui Moise Vodă. Refugiată în Ardeal, se mărită aci mai întâi după maghiarul Ștefan Keserü, iar a doua oară după polonul Stanislav Nusawsky.

După moartea ambilor săi bărbați, Zamfira cumpără moșiile Sf. Georgiu și Valea Streiului din comitatul Hunedoarei, și repară mănăstirea Prislov, din pădurea Silvașului de sus, unde fu îngropată în anul 1580. Toate aceste date sunt cunoscute din diploma ei din anul 1575 și din inscripțiunea de pe mormântul ei, publicate în colecția Hurmuzachi.

A doua Zamfiră e nepoata lui Mircea Vodă Ciobanul și a soției sale Chiajna dela o față a lor cu numele Stana măritată după Ioan logofătul dela Pitești, cari refugiați fiind în Transilvania au cumpărat moșia Csákiya (Cetea), în comitatul Alba-Inferioară.

Ea s'a măritat prima dată după agentul diplomatic Petru Rácz de Tövis, iar a doua oară după baronul Ion Balint de Tövis. Un succesor al acestuia Ioan Gal de Hilib, fost membru al curiei regești din Budapesta și coleg cu dl I. Pușcariu, a comunicat acestuia 4 diplome din anii 1562, 1574, 1577 și 1599, referitoare la familia Zamfirei, nepoata lui Mircea Vodă Ciobanul și strănepoată a lui Petru Rareș, pe care copiindu-le fidel, le-a dăruit Academiei, contribuind la înăvțirea literaturii istorice din secolul XVI.

Dl Dr. V. Babeș a făcut o comunicare intitulată: »Critica științifică a măsurilor sanitare actuale în comunele rurale«.

Academia Română a decernat premiul »Craioveanu« de 1500 lei d-lor Marin Dumitrescu directorul liceului Lazăr din București și I. Clinciu profesor la același liceu pentru manualele d-lor de istorie de curs secundar.

— Un singur premiu se va mai decerne de către Academia Română în actuala sesiune, și anume premiul »Adamachi«.

Apeluri respinse. Se știe că tribunalul Viasca a confirmat mandatul de arestare emis contra dlui V. M. Kogălniceanu.

Contra încheierii tribunalului dl Kogălniceanu a făcut opoziție, care a venit în judecata Camerei de punere sub acuzare din București.

Camera a respins cererea.

De asemenea s'a respins și cererea advocaților de a li-se permite să pledeze. Le-a permis însă ca să prezinte un memoriu în scris.

Camera, după o deliberare de aproape trei ore, a respins opoziția dlui Kogălniceanu.

Odată cu dl Kogălniceanu a fost arestat și dl Al. Vălescu, directorul ziarului »Gazeta Țăranilor«, ce apare în comuna Mușetești din județul Argeș.

Mandatul de arestare al dlui Vălescu fiind confirmat de tribunal d-sa a făcut opoziție, care i-a fost respinsă ieri de Camera de punere sub acuzare.

Statistica învățământului superior. Dl N. Dumitrescu, șeful serviciului statistic din ministerul de instrucție publică a întocmit ultima statistică asupra învățământului secundar, profesional, universitar și special din țară.

Din această statistică se vede că învățământul secundar și profesional a fost compus în anul școlar 1904—905 din 121 școli de băieți și 39 școli de fete.

În școlile secundare de băieți au funcționat 1269 profesori, maestri și șefi de ateliere; iar în cele de fete au funcționat un număr de 475 profesoare și maestre.

Populația școlară din învățământul secundar de băieți se ridică la 18.771 înscriși, 14457 promovați, 2342 repetenți și 1879 eliminați și retrași.

Ceea ce face 77.65 la sută promovați, 12.34 la sută repetenți și 10.10 la sută eliminați și retrași.

Școlile secundare și profesionale de fete au fost frecventate de 5476 eleve din care 4293 sau 78.39 la sută promovate, 566 sau 10.34 la sută repetente și 617 sau 11.27 la sută eliminate sau retrase.

După confesiuni, școlile secundare și profesionale de băieți au fost frecventate de 17.204 ortodocși, 194 catolici, 1214 mozaici și 159 alte confesiuni iar în cele de fete de 5013 ortodoxe, 39 catolice, 253 mozaice și 31 alte confesiuni.

În ceea ce privește învățământul superior și școlile speciale în anul școlar 1904—905 au funcționat la Universitățile din București și Iași, la școala de farmacie, școala veterinară, școlile de Belle-arte și conservatoare un număr de 325 profesori.

Populația școlară repartizată pe facultăți la București se specifică astfel: la facultatea de teologie au fost înscriși 201 studenți, fiind 38 licențiați; la facultatea de drept 2589 înscriși și 238 licențiați; la facultatea de litere 384 înscriși și 23 licențiați; la facultatea de științe 188 înscriși și 32 licențiați, iar la facultatea de medicină au fost 634 studenți înscriși și 71 au obținut doctoratul.

La Universitatea din Iași facultatea de drept a fost frecventată de 227 studenți și au obținut licența 114, la facultatea de litere au fost 101 studenți și 6 licențiați, la facultatea de științe 73 înscriși și 55 licențiați, iar la facultatea de medicină 151 studenți înscriși și 31 au fost declarați doctori.

Un trofeu din timpul războaielor. În spitalul din Pitești a murit sâteanul Gălbează purtătorul steagului roș din fruntea coloanei derăzvrățiți venită din județul Olt și prinsă de armată în Lăunele de jos (Argeș).

Steagul lui Gălbează se află acum la parchetul din localitate. El e format din o prăjină lungă în vârful căreia se află o cruce făcută din două nule, și de care cruce e atârnat un brâu roșu lung și cusut în două cu arnici roșu.

Ceeace e mai curios însă este o ghiogă în forma unui buzdugan și ținut în fier, găsit alături de steagul căzut.

Steagul și ghioga vor fi trimise muzeului din capitală. Trofeu de tristă amintire.

Libertatea religioasă și renașterea ecleziastică.

De dr. U. T. Mihaiu.

II.

Forma politică a evului mediu e monarhia absolutistă. Sub forma asta a statului, era libertatea credinței, care e cea mai gingașă din toate libertățile, mai tare violată. Regimul lui Ludovic XIV, Iacob II, Leopold II, au fost o prigonire religioasă fără sfârșit. Regii aceștia susțineau, că cetățenii cari nu cred în același D-zeu ca ei, și nu se roagă în aceeași biserică, nu sunt supușii lor întregi, numai civi de jumătate. Principiul era: *cujus regio, ejus religio*. Bossuet, care a scris istoria acelei epoci, lasă să înghită istoria religioasă pe cea civilă.

Violațiunea Edictului de Nantes nu a cauzat numai sfâșieri sociale mari, dar și pierderi materiale ireparabile. Peste 400.000 de protestanți instruiți, onesti muncitori, elita națiunii, emigrează în Olanda, în Anglia și Germania, unde continuă industria și nepoșul lor inteligent. Din timpul acesta începe să devie Prusia o țară mercantilă înfloritoare. Protestantismul a avut o mare înrîurire asupra desvoltării bogățiilor națiunilor. Macaulay împarte popoarele europene în două categorii, catolice sărace, protestante bogate.

Clerul a fost la începutul evului mediu o aristocrație ideală, originea lui era democratică și caracterul lui nobil și moral. Din secolul XVI încoace începe să degenereze ravnirea după averi materiale antrenează neglijența afacerilor spirituale și eclipsarea succesivă a aureolei ce-l înconjura odată. De atunci a rămas clerul până azi o clasă analogă clasei aristocrate, reacționar, steril, rutinar. Totdeauna când s'a comis contra poporului vr'o nelegiuire din partea statului, a fost clerul amestecat în joc. Teologii au aservit libertățile poporului. Sub pretextul a îmblânzi poporul, l-au robit.

Cătușele ruginite ale domniei bisericesti cad de pe vieța publică numai la finea evului mediu, în epocile revoluționare.

3. Timpul modern.

Libertatea religioasă datează dela Revoluțiunea franceză, 1789. În declarațiunea drepturilor omului e conținută și libertatea conștiinței și a credinței. Influența politică preponderantă a clerului se frânge, vieța publică se laicizează. Chiar bigotismul calp și fariseismul bisericeii a fost în Franca o cauză a erupțiunii revoluționare. Societățile religioase erau cele mai mari pedeci în marșul nejenat al progresului. Totul se mișcă înainte, numai biserica rămâne status-quo.

Declarațiunea drepturilor omului din 1789 zice: »*Nimeni nu trebuie să fie îngrijit de opiniunile lui, chiar religioase, cu condițiunea că manifestațiunile lor nu turbură ordinea publică*«.

Declarațiunea drepturilor omului din 1793 sună: »*Exercițiul liber al culturilor nu poate fi interzis. Necesitatea de a renunța la aceste drepturi, presupune ori prezența, ori suvenirul recent al despotismului*«.

Declarațiunea din 1793 e cu mult mai liberală ca cea din 1788, ea spune franc și absolut, că »*exercițiul liber a culturilor nu poate fi interzis*«. Așa se recunoaște întreagă și fără nici o rezervă libertatea religioasă în declarațiunile Revoluțiunii din 1789, li-

bertatea religioasă, cea mai atacată, prigonită și neplăcută guvernelor medievale.

Numai după lupte și sbuciumări de mii de ani ajunge lumea la descoperirea adevărului. Serviciul ecleziastic nu este un mister de umanitate, de condescendență, de zel și milostivire. Religia e un sanctuar, ea nu poate forma subiectul profan unui contract cu statul, numai cu risicul de a deveni venală și simoniacă. Biserica nu poate fi incorporată în stat, pentru că nu e ceva corporal, ci absolut spiritual. Legea e fizică, religia metafizică. Credința nu are nevoie de un suplement legislativ, ea nu poate îmbrăca ca ceva transcendental, o formă civilă ori iuridică.

În general, religia nu e un raport social, ea este un raport al omului privat cu ființa infinită.

În *Adunarea Națională* s'a distins în debaterile agitate ale libertății religioase Mirabeau.

Susceptibilitatea lui merge în materia delicată a religiunii, până la extrem, el cere eliminarea cuvântului »toleranță« din dicționarul politic ca un termen prea brutal. »Legea nu ne unește pe unii de alții, decât în punctele unde ne atingem. Dar oamenii nu se ating decât la suprafața vieții lor. În gândirea și conștiința lor rămân izolați și asociațiunea lasă privitor la asta existența absolută a naturii.«

În o vorbire plină de forță și frumseță, care provoacă un scandal în rangurile clerului, desfășurând Mirabeau sfințenia și senzul adevărat al evangheliei, arătând perversitatea politice teologice medievale, care a denaturat religia pentru a o subordona scopurilor ambițioase ale statului. El sfârșește cu admonierea: »*Răspândiți în jurul vostru spiritul de paciuță și de reson, versați consolațiunile fraternității în sinurile celor concetățeni cărora le-a impus revoluțiunea atâtea sacrificii dureroase. Și nu uitați niciodată, că dacă regenerarea imperiilor nu se poate executa deodată prin exploziunea forței poporului, ea nu poate să se mențină decât prin strângerea virtuților păcii*«.

Unul din triumfurile mari ale Revoluțiunii franceze au fost declararea libertății religioase și laicisarea vieții publice. Dar clericalismul a cărui influință s'a destilat atât de adânc în corpul social, nu se putea elimina prin magia unui paragraf de lege, aceasta e opera educațiunii și a timpului. Așa supraviețuiesc încă rămășițe ecleziastice acreditate în timpul nou și multe guverne nu s'au putut emancipa de spiritul teologic al evului mediu în politica lor până azi. Biserica e încă în multe state un spine în ochii guvernelor. *Sunt încă mulți ministri reacționari, care nu pot înțelege unitatea națională a statului fără unitatea religiunii*. De aceea vedem și actual încă intoleranțe și volnicii pe terenul spiritual și moral, care sunt o rușine pentru timpul în care trăim.

Ori-ce regim reacționar e conștiu de slăbiciunea lui. El trăiește în o teamă perpetuă. De aceea e contrar ori-cărei instituțiuni ce are o viață etică tare și o voință perseverantă. Ce constituie forța poporului, formează îngrijirea guvernelor reacționare. Ele voesc, că ce nu se acopere cu viața lor fizică și psihică, să nu trăiască, să dispară, orice mult să vegeteze. Totul ce e vivaciu, viguros, agitator, progresiv, e regimului cu vederi retrograde, antipatic

și nepoftit. Un mister obstinat opăcește executarea binelui, el preferă răul de care e convins, unui act în sine bun, dar opus politiceii lui îngrijate. Politica asta reacționară nu se arată nicăiera mai plastic decât față de biserică, căci libertatea religioasă e una din cele mai desagrabile din toate libertățile guvernelor reacționare.

Lucru să înțelegem aceste apucături. În loc de a trage învățăturile prețioase din trecut, unde statul a făcut totdeauna rău amestecându-se în afacerile de credință și conștiință a cetățenilor, perpetuă pe socoteala generației moderne viciile unor generațiuni nefericite și înămolite în patimi și în cultură. Aceasta e o politică sinistă și fatală, care vrea să ție sufletele în cavernele nocturne a evului mediu în loc de-a le mântui în lumina secolului nostru liber.

Alta e politica religioasă în doctrina liberalismului. Biserica e în orice stat o agregățiune liberă de cetățeni, care se unesc pentru a se ruga la D-zeu, pentru a se întreține în idei morale, pentru a se îndemna la bine și a ajuta pe cei săraci și neputincioși. Cetățenii aceștia asociați au organizațiunea lor particulară, disciplina lor, cultul lor. Statul nu are dreptul să se amestece în interiorul acestei societăți, rolul lui e politic și susținerea ordinii externe pentru care plătește tot cival darea cuvenită. Faguet zice: »*O biserică pentru stat trebuie să fie ca un teatru*«. Statul nu are dreptul a împiedeca actorii a juca ori spectatorii a intra ori a ieși. Aceea-ce se gândește și ce se vorbește înăuntru, nu-l privește. »*Statul nu e autor dramatic, el nu e nici teolog, nici filosof. Când vrea să joace rolurile acestea face cea mai jalnică figură din lume*«. Pe el îl împoartă numai politica și ordinea publică. Nimic mai mult!

Scrisoare din Budapesta.

— 29 Aprilie.

Lăsăm pe o clipă să mai odihnească telefonul și să vă dau o scrisoare cu condeiul. O putem face în dragă voie: pot să vin încet și agale la cele ce am să vă comunic.

Ceva despre mișcările noastre studentești mai întâiu.

În zilele trecute au fost chemați înaintea rectorului lor, Demkó, și studenții români dela facultatea teologică. Rectorul este un om, a cărui orizont coincide pe deplin cu cercul ocupațiilor sale teologice. Deci toată comedia cu audiența, nu putea fi decât extrem de hazlie. A băgat numai spaimă în oameni.

Declarase îndată la început, că el execută o poruncă mai înaltă, — care vine dela ministru. Asta o spunea, să nu se creadă ca și cum el ar asculta de rectorul, cu care nu se are bine. (Infamia ministrului s'ar plăti să o subliniem de trei ori!) — Pe urmă zice, că este pe deplin incredințat de nevinovăția studenților. Ei stau sub disciplină și nu pot să părăsească internatul. Totuși voiește să-și împlinească conștientios datorița, și întreabă serios dacă »acuzații« într'adevăr au luat parte la adunarea de felicitare? Pune întrebarea deosebit, la fiecare, ca la spovedanie: »ai fost? ai fost? dar tu? etc... Răspunsul firește a fost un categoric: nu. — Pe urmă, nițică lecție de patriotism era inevitabilă. Patriotismul în sensul fantazmagoriei maghiare: să nu vindeți țara și să desmântați pe toți ceice țințesc una ca asta!

Pe semne, toată frunza numai despre conjurații studentești șoptește.

Vă telefonasem odată despre planul, de-a convoca o adunare a studenților de toate naționalitățile, pentru a protesta împotriva acuzațiilor, defaimărilor și ocărilor ce ni-se aduc din toate părțile maghiare, și a cere apărarea rectorului uni-

versitar în contra lor. Eu unul țin mult și acum la ideea asta. Ar fi o minunată schimbare de tactică. Până acum toate le răbdam în tăcere, și asta par'că înseamna recunoașterea — prin tăcere — a calomniilor și nedreptăților. Prin apelarea la scutul universității, am arătat, că și noi ne ținem de adevărații »cetățeni« ai ei, și voim să uzăm de toate drepturile ce ne compet în astă calitate. Situația noastră de acum seamănă cu a toleranților!

Cu părere de rău vă vestesc, deci, că toată treaba a rămas baltă.

O nouitate.

Studentii maghiari, socialiști, cari zice-se ar fi în majoritate, pregătesc o mare adunare de protestare în contra decanilor universității, îndeosebi în contra lui Kmetty. Ei sunt revoltăți pentru volnicia acestora, oprind ba luând chiar cuvântul de onoare, unei părți a studenților (înțelegeți care parte?) de a mărturisi păreri politice. Pe cum aud, ei vor cere și concursul studenților români, la acea adunare.

Nu vă mirați de asta. De când ați aflat că la adunările »naționale« maghiare abia 14—15 înși dacă iau parte, veți fi luat de seamă îndată, ce repede s'a deșteptat cea mai mare parte a tinerimei maghiare. Frazele șoviniste și colosal de mincinoase azi numai prind. Cu apă rece puțini se mai lasă îmbătați. Iar paralele nu ajung pentru cel hămisit. Și chiar hămiseala e mai puțină.

Vom vedea la adunare, dacă într'adevăr studențimea cu gânduri socialiste covârșește. Sunt curios.

Intr'atâtea știri grave (cu toate astea nu vă faceți închipuire: spiritul e foarte potolită p'aci) se împletesc câteva mai senine.

De sărbătorile Paștilor, studenții, împreună cu colonia română, pregătesc o mică excursie pe — cum să-i zic românește? — pe »dealul șvabilor«. Un minunat clin de deal, cu vii, grădini, și vile. Ce o fi, cum o fi, încă nu se știe. Cine ar și putea spune înainte măsurile și »fenomenele« veseliei. Excursia este plănuită pe a doua zi de sărbători. De va fi timp pios, o facem seara, sub coperiș undeva mai aproape. Firește dacă otelieri vor preferi mușterii față de patriotism, ceea ce este sigur, — ne asigură ovrimeea...

Nu mai încape îndoială, vor lipsi și oaspeții de peste țări și mări, nu numai cei din provincie!

Ideea excursiilor mi-se pare a răsărit pe ruinele »uriaeșii demonstrații naționale«, ce — era să fie »Șezătoarea« de azi-iarnă. Dar, »de mortuis...«

Durere, colonia română nu va fi complectă, la acea drăgălașă excursie. Dl Leonida Domide cu dna părăsesc mâne capitala, poate pentru totdeauna, mutându-se la Bistrița. Sâmbătă seara s'au făcut luările de bun rămas și bună plecare, la un juvaer de banchet, ce-l dăduse tinerimea română în onoarea conducătorului ei — spre glorie — de cor! Din această sărbătorească pricină ați rămas Dv. și prin Dv. marele public (n'am putea zice: întregul public?) fără obișnuitele știri telefonice, în acea seară de prietenoasă călduroasă — și într'alt înțeles: deasă — închinare. Scuzele mele.

Sărbătoriiților cu iubire: dlui Domide i-s'a oferit o gîngășă baghetă și un album împetrișat cu mărturisiri de sinceră prietenie, din partea societății Petru Maior, iar d-nei Domide un și mai pestrîș buchec de flori vii și plăpânde — pestrîș, vii și plăpânde, ca inimile pline de admirație față de nobila și senina întru toate tovarășă iubitului soț. Ce avea să însemne și una și alta, tâlmăcise cu multă pricepere, pe urmă, prezidentul — de chef. Aname înrădăcinata »salamandină« era inevitabilă. Un haz și o bucurie, dela frunte, până la »contrapuncte«, de par'că nici nu eră vorbă de despărțire, ci de-o primire triumfală.

Momentele duiioase au să vină pe urmă. Când bietul de cor își va simți toată părăsirea și singurătatea, și când ar fi bucuros să-l »doară capul«, numai ca să poată zice că are cap!! În loc să o pună în cui, — bagheta, de-o soarte cu pofta din vorbă, corul ar fi putut s'o dea de suvenir a sa, proprie. Ori a voit să zică: iar te vom chema?...

Și s'au pornit glasurile, mai forte și mai minuendo, care cum putea. Scurte vorbe și lungi povești, — o rapsodie ca în toate astfel de împrejurări. Ciocniri mai rare de cuvinte și ciocniri

mai dese de pahare,* — după sfatul cronicarului — din cari totdeauna armonia buneii frății și sincerei recunoaștințe plutea în văzduh și în suflete. Era curată răsplată a sentimentelor, dată unui om care și-a împlinit cu vrednicie partea sa de datorințe, până aci. Notabene, bagheta a fost totdeauna stăpână, in tempo!

Românul e în toate anapoda ca maghiarul. El este vesel când duiioșia se coboară asupra lui. Și ca astfel de român verde a spus un vechiu coleg povestea lor duiioasă, alor trei fărtați, între cari era și dl Domide. Zicea:

»Unul dintre noi a răposat sârmanul. Eu iată, încerc acum să mă înec. Iar tu — te-ai însurat, frate dragă...«

Și-am răs, și vom râde, dar totuși ne pare rău, de plecare voastră dintre noi.

Plecați spre bine și noroc!

Până nu uit. Tinerimea română din capitală se poartă cu cinste și vrednic, nu numai la banchete. Vorbesc, adică o să vorbesc, acum de partea frumoasă a tinerimei:

În aceiaș zi au trecut examenele de muzică la conservator distinsele fiice a judei de Curie, dl Ion Mezei. D-șoara Ella examenul de canto, iar d-șoara Zoița examenul de piano. O spunem cu mândrie: amândouă cu un succes strălucit, și mult fagăduitor.

Au luat hotărârea a-și perfecționa în măsură superioară, destoinicia prețioasă.

Fiind vorba de examene, țin să aduc la plăcută cunoștință a îngrijitorilor părinți, că fiii lor se trudesesc pe capete, care să iasă mai eminent. Mucul e la deget. Examele se încep azi-mâine.

Cu asta încheiu.

Raportorul.

Ei de ei!

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 29 Aprilie.

Pot să-și facă de cap — sunt singuri Nici un deputat naționalist de față.

Și e păcat. Cât știm, în sinul partidului s'a discutat odată mult, dacă nu ar fi cu cale, ca tactica naționaliștilor să se restrângă deocamdată la operație de control. Veghind neconținut, s'ar fi putut pune folositoare bețe în roată de caracter constituțional și cine știe poziția și — considerația partidului naționalist ar fi crescut.

Aceasta a fost o părere lăsată la o parte. Ni-se pare însă, că ea este acum pe cale a izbucni.

Sedința de azi ar fi fost un minunat prilej pentru executarea tacticii schițate. Ar fi fost un moment nu numai hazliu, dar și de o importantă sensibilitate, dacă venea partidul naționalist, și vota în contra cheltuielilor dualiste, va să zică făcea ceea ce trebuia să facă partidul independist. Prin asta lua în puterea sa principiile, — ai putea zice programul — partidului independist. Și asta era mai mult decât o glumă; putea fi o discreditare politică.

Oare să ne lipsească iscusința pentru o astfel de tactică?

— Cum s'au purtat, fiind ei de ei, este în gradul suprem de interesant. Numai o clipă au lipsit naționaliștii — cheagul — și pe aci să-și vâre degetele în chică.

Ca să nu mai fim învinuiți cu particularism, ca și cum numai de chestiile noastre, naționaliste, ne-ar păsa, iată dăm un raport mai lung și despre ale lor.

Sedința se deschide la timpul obișnuit, sub prezidiul obișnuit (Justh) și cu mâna de oameni obișnuită. Incetul cu incetul se mai sporesc până la vre-o 50 de înși. Între ei și ministrul Wekerle cu Andrassy, pe care nu se mai văd nici umbrele suferinței. Peste obișnuitele formalități de

*) Ne regretăm absența. N. R.

înaintea ordinei de zi, se trece în ruptul capului. Tot așa și peste a treia votare a proiectelor desbătute ieri — o formalitate obișnuită și aceasta.

Acu apoi se petrece în sfârșit ceva neobișnuit. Referentul Hoitsy P. prezintă proiectul de lege pentru satisfacerea ulterioară, a cheltuielilor necesitate de afacerile comune. O sumuliță ca de 180 milioane.

Discutarea și primirea acestui proiect în conferința de partid (Joia trecută) a 48-istilor, se pomeneste și azi cu ce mare gălăjie s'a făcut. Oratorul »oficios«, la proiect, Holló L. a fost astăzi oglinda vie a celor-ce se petrec în lăuntru partidului, ori — cu vorba zicalei — a fost ochiul, cam tulbure, al sufletului 48-ist.

Omul viitorului spunea cam următoarele, în cadrul ce voiu zugrăvi:

»Dacă partidul independist votează cheltuielile dualiste, nu renunță nici cât de puțin la principiile sale, ci o face numai din interese de stat, mai înalte. Regretă că bărbații eminenti ai guvernului actual sunt siliți a se strămtori între păreții înguști ai comunismului, dar nădăjdueste că ei vor spargi păreții! (Wekerle nu se simte bine pe fotoliul de catifea. Veșnica zimbră i-se șterge de pe buze). Sunt prea uriașe cheltuielile și rezultatele pozitive mai nimica. Când se învoiește la votarea lor este cu neputință să omită câteva observații. Dorește ferbinte, ca parlamentului să se dea deplin și control public! Almintrelea nu se poate sana halul de boală în care suntem. De ce nu este specificat în proiect ce anume s'a făcut cu deosebitele poziții? Ne-ar plăcea să știm ce înseamnă contul cutare și contul cutare? Așa cum sunt indicate numai cu titule generale, nouă ne este imposibilă critica parlamentară! (Aplauze domoale. Wekerle părăsește sala indignat. Inleștarea sufletească este generală). Toate acțiunile guvernamentului trebuie să se petreacă pe câmp deschis, în fața parlamentului! — Așteptăm să-și împlinească declarațiile, guvernul, și să dispună, ca contribuția statului nostru pentru afacerile comune să se cheltuiască, pe cât se poate în țara noastră, în favorul industriei maghiare. (Aprobări).

— Speră, că în lupta constituțională vor avea și mai departe de tovarăși credincioși pe aliații de până acum. (Poporăm ramani nupasiu. Mental e penibil.) În sinul partidului nu sunt discusiuini(?). Armonia e cu atât mai necesară, cu cât atacurile vechilor dușmani sunt pe zi ce merge mai vehemente. — Avem să fim cu mare grijă față de cugetarea poporului, care nu știe de subtilități politice, și așteaptă recompensă palpabilă, nemijlocită, pentru jertfele ce aduce. (Aprobări — Andrassy se întunecă.) Lui îi trebuie echilibru. Întreb deci, ce-i cu garanțiile constituționale, cine ni-le aduce, și în ce măsură? (Aplauze în stânga, îndelungat.)

Atât avem de spus, parte în numele partidului, parte în numele nostru. Așadar, aceste sunt vederile întregului partid. Primesc proiectul cu rezerva făcută!«

Ovații sgomotoase — însă mai mult din tufă. Mâna, numai vecinii grăbesc să i-o stringă. Ceialți se tem să nu fie văzuți. — Radicalii lipsesc. Proiectul se votează pe articole.

Cazuri caracteristice:

Se trece apoi la rezolvirea alor 48 de petiții, despre chestii neînsemnate. Nici 20 de deputați nu sunt în sală. Weber Antal, face din când în când câte-o nevinovată observație, în monotonia depănării. Când se citește titula unei petiții cu privire la libertatea de presă, numai ce se pomeneste, că se scoală unul dintre constituționali, și, în vederea importanței ce are chestia, cere constatarea numărului regulamentar.

Stânga se bursucă numai decât. 10 oameni câți sunt fac o sfântuță de gură, de-a mai mare dragul. Tăbăresc asupra obraznicului:

»Ce voești? Ce-ți trebuie! Unde-s »ai tei!« Nici doi nu sunteți, voi constituționali!! (Poporalii rād pe sub mustețe).

Prezidentul spune că încă nu a venit rândul votării, — să aștepte până atunci.

Emök (constituțional) mai încearcă să îndruga câteva cuvinte. Patimile izbucnesc iarăși.

»Vă doare de libertatea presei!!!« (strigă stânga.)

Liniștea se restabilește anevoe.

Unul din stânga, cere cuvânt în chestie personală și respinge un strigăt de pe băncile poporalilor, acuzând cu reacționarism pe aceștia.

Szmrecsányi (poporal). Nici nu ști ce-i aia reacție! (Sgomot, gălăgie.)

Pe urmă, Emök renunță la cererea de numărare, împacând pe-o clipă patimile ce amenințau cu vrajbă. În schimb însă prezidentul Iusth are iară o scenă drăgălașă, cu d-nii deputați, cari îl tulbură necontentit cu întreruperi pițigătoare. Il scot din sărite »dictările« unuia și altuia. Asta nu o mai poate suferi.

Câteva strigăte de »trăiască« l-au împăcat însă și pe el.

— Până la ora 12 și 40 s'a terminat și cu petițiile. În câteva minute s'a verificat și procesul verbal al ședinței de azi. Pe mâne la ora 11 s'a pus la ordinea zilei a treia cetire a proiectului desbătut azi. Va dăinui o oră. Apoi Camera va lua vacanță până la 10 Mai.

Ne întrebăm fără de voie: ce nevoie a fost atunci de lungirea ședințelor, mai ieri?

N'ar ști să răspundă nici ei. Inzadar dacă-s lăsați de capul lor!

Din străinătate.

Rusia.

In contra presei. Alaltăieri au fost oprite trei ziare socialiste: »Zemslia-i-Pravot«, »Narodni Golost« și »Narodnaia Pravda«. Iar numărul de Sâmbătă al ziarului adevăraților ruși »Ruskoia Zrania« a fost confiscat.

Din reformele liberale, despre cari se zicea, că le va introduce guvernul rus, nu se va alege nimic, conform informațiilor celor mai recente. Stolypin însuși ar fi dementat în cel mai categoric mod svonurile despre astfel de reforme.

Reacțiunea împotriva dumel. Reacționarii extremi publică în nrul de Sâmbătă al ziarului »Ruskoie Namia« un manifest către țarul în următorii termeni: »Țarule, disolvează duma, pentru că altfel tu vei fi răspunzător pentru sângele, care se va vărsa!«

Stolypin, conform unei informațiuni a ziarului »Vossische Zeitung«, e bolnav de influență.

Belgia.

Criza ministerială. Călătoria neașteptată a regelui la Paris a produs mare surprindere. Situația e mai complicată, decât înainte cu 14 zile, deoarece criza cabinetului nn e rezolvată. Ziarele liberale prezic disolvarea camerei.

Prietinia germano-franceză.

Relațiile de prietenie între Germania și Franța sunt tot mai bune. Ambasadorul cel nou al Franciei la Berlin, *Cambon*, s'a exprimat în termeni foarte măgulitori despre germanii din incidentul primirei sale în capitala Germaniei.

Anglia.

Reforma camerei lorzilor. Majoritatea membrilor cabinetului a căzut deja de acord, ca să reducă drepturile camerei lorzilor, care mai totdeauna respinge proiectele liberale ale guvernului. Reforma va consta în introducerea sistemului norvegian, care în asemenea cazuri dispune ținerea unei ședințe comune a ambelor camere, luându-se hotărâri cu majoritate de voturi. Guvernul voiește să prezinte deocamdată numai un proiect de rezoluție, care de sigur va fi primit de deputați și respins de lorzi. Cu proiectul de lege numai după un an se va pregăti guvernul, iar dacă nici acesta nu va fi primit de camera lorzilor, atunci guvernul va disolva camera deputaților și va apela la alegători.

Spania.

Pentru flotă. Conform ziarului »Liberal« guvernul va spesa pentru flotă numai 25 milioane pezete anual, 8 ani de-arândul.

Japonia.

Predarea Port Arturului. În chestia predării Port Arturului s'a terminat ancheta. Pertractarea finală e pusă pe 1 Iunie.

Afaceri bisericesti.

Concurs. Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul *Buteni* cu parohia centrală în Buteni, devenit vacant prin strămutarea protepresbiterului dlui Ioan Georgia, de protopop la Ienopolea. pe baza concluzului luat de concernentul comitet protopresbiterial ținut la 17/30 Martie a. c. să escrie concurs cu termen de 30 zile.

NOUTĂȚI.

A R A D, 29 Aprilie n. 1907.

— **Alegere de membru clerical.** În tractul Beiușului, pentru sinodul eparhial, a fost ales dl *Andrieu Horváth*, referent bisericesc, paroh în V. Velence.

— **Logodnă.** Dl Octavian N. Ciucian din București s'a logodit cu d-șoara Veturia Albin din Cut, fiica simpatică a venerabilei matroane române văd. Albin, mamă a fraților Septimiu și Liviu Albin, amici și colaboratori ai ziarului nostru și bărbați cari în luptele naționale de pe vremurile memorandiste au împlinit roluri frumoase și au adus mari jertfe.

Urăm tinerilor logodiți toate fericirile.

— **Revoluția dela Hunedoara.** Ne sunt încă recente în memorie svonurile presei soviniiste despre revoluția dela Hunedoara. Acum vine »Budapesti Hirlep« și publică o desmintire categorică din partea directorului dela școala reală din Deva, Téglás Gábor, care cunoaște pe români. Iată ce scrie între altele: »...poporul valah se poate conduce mai ușor; în cursul unui lung contact l-am cunoscut ca popor conciliant. Cu vorbă bună, cu tact un singur funcționar se poate feriți între ei și a generaliza cazul trist ivit la Hunedoara ar fi o mare nedreptate. În astel de scene de birt, cari sunt la ordinea zilei, împreunate cu înjunghieri, cui îi vine în minte să vadă simptome revoluționare?«

— **O rectificare.** Ni-se trimit următoarele: Nu tinerimea universitară din Cluj ci numai un grup de universitari, la îndemnul și sub conducerea dlui Liviu S. Dan vor aranja concert la Blaj.

— **Contele Vetter,** fostul președinte al camerei austriace, care de câțiva ani s'a dedicat studiilor medicale s'a prezentat în timpul din urmă să facă riguroasele la facultatea de medicină din Viena Vineri a trecut cu succes strălucit rigurosul din anatomia patologică și histologie.

— **In contra lui Markovics,** fibirău în Ceffa, care era trimis să susțină ordinea în cursul adunării de protestare dela Beiuș, dar sub ochii căruia s'au petrecut cunoscutele scandale și vărsări de sânge, s'a pornit cercetarea disciplinară din partea fișpanului Glatz. Cu cercetarea e incre-

dințat vicespanul Miskolczy. Ea s'a pornit în urma arătărilor făcute din partea fruntașilor români Nicolae Zigre, dr. Gavril Cosma și Ioan Ciordaș.

— **Liga germană în contra duelului publică** în nrul 19 al revistei sale: *Mitteilungen der »Deutschen Anti-Duell-Liga«* debaterile asupra tribunalului de onoare și a duelului din camera I și a II-a a staturilor bavareze, în anul 1827/28.

— **Concertul de adio al d-șoarei Jenny Schubert.** Ieri după amiază s'a ținut în sala dela »Crucea albă« concertul d-rei Jenny Schubert, cântăreață de operă apreciată de toți câți pricep arta muzicală. Public a fost puțin, dar cei cari au azistat, au avut parte de un concert, care prin programul variat și modul cum a fost executat, ar fi putut satisface gustul celui mai pretențios public din orice oraș mare. Toți au fost aplaudați, dar mai ales d-ra Schubert, care a primit un prea frumos buchet, a cântat cu atâta artă încât toți au rămas extaziați. A cântat cu multă dulceață »A suon di baci de Baldelli« și marele duet din opera »Aida de Verdi«. Deosebit efect a produs marele duet din opera »Guarany de Gomes«, cântată cu demnul ei partner cavalier Ferrasi D'Albaredo.

E de neînțeles, că nu i-s'a oferit acestei artiste de valoare însași scena teatrului aradan, pe care de atâteaori a ilustrat-o și unde i-s'ar fi cuvenit o reprezentare în beneficiu. Și mai neexplicabil e faptul că s'au angajat la acest teatru cântărețe slabe, cari sunt departe de a o putea înlocui pe d-ra Schubert atât ca școală, cât și ca joc de scenă.

Cu atât mai mare e regretul celor cari au știut să aprecieze minunatul ansamblu prestat în atâtea opere de acești doi italieni, artiști în toată puterea cuvântului. Pe dl Ferrari sperăm să avem fericirea a-l mai aplauda și în stagiunea viitoare, iar d-rei Schubert care ne va rămânea în amintire, ca cea mai desăvârșită artistă dintre câte au fost angajate să cânte în acest teatru, îi dorim să afle un public, care s'o știe aprecia mai bine.

— **Fülöp Julia,** moașa dela Dobrișin, care stătea în ajutorul femeilor lăuze în felul cum am amintit în nrul trecut, și-a mărturisit păcatele fără nici un înconjur. Nu se simte vinovată. Dimpotrivă iubirea de deaproape a îndemnat-o să facă servicii celorce i-s'au adresat. Multe fete greșite și femei au rugat-o să le scape, căci altfel se sinucid. Nu știe câte paciente a avut, căci se ocupă cu meșteșugul acesta deja de 6 ani. Taxa obișnuită pentru operațiune era 100—120 cor. Mai mult lua numai în cazuri de tot excepționale. S'a constatat însă, că își bătea pacientele, cari se temeau să se supună operației și că folosia toate mijloacele să-și câștige clientela.

La întrebarea judelei investigator, dacă are complici? curajoasa moașa a răspuns, că întreagă societatea îi e complice. Peste tot se practică lucrul acesta. »Dacă m'ați arestat pe mine, arestați-i pe toți și pe — legislatorii!«

A declarat apoi, că din vina ei n'a murit nime. A spus apoi numele mai multor paciente de ale sale. Intre ele figurează fata unui deputat, mai multe neveste de ofițeri, trei domnișoare contese, câteva neveste de oficianți și mai multe fete din fabrici.

Fülöp Julia nu este cunoscută numai în Dobrișin. O cunoaște întreg comitatul Sabolciu și Bihor.

— »**Aradi Hétfői Ujság**« este titlul unui jurnal săptămânal care apare în fiecare Luni în Arad, având de redactor responsabil pe dl *Horovitz Gusztáv*. Numărul întâi, apărut azi se prezintă foarte bine: redactat cu îngrijire, având un cuprins bogat și de actualitate. Ca execuție tehnică

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului, delatură tusa, fleghă, asudarea noptea.

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburii de plămâni, cataruri, tusă convulsivă, scrofulosă, influență.

Oferindu-l-se publicului imitații fără preț, să se ceară totdeauna: **impachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Eletia).

„Roche“

Se capătă prescriindu-se de medle în farmaciilă 4 cor. sticla.

de asemeni este la nivel. Se înțelege, să ocupă îndeosebi de chestii locale, dar are știri și din țara întreagă, precum și din străinătate.

— **In Lipău** (com. Sătmăr) a fost oprită cu forța prin jandarmi la 8 Aprilie adunarea districtului protopopesic gr-cat. Scopul întrunirii era ținerea de predici și mărturisiri pascale pentru preoți și credincioși. Jandarmii au alungat cu forța pe preoții și credincioșii din casa preotului local, Alexandru Nuțiu.

— **Averea societății »Emke«** precum rezultă din darea de seamă din urmă, s'a sporit în ultimele 11 luni cu 57.597 cor. Spre »scopuri culturale« nu se poate folosi decât camăta capitalului — dispoziție statutară. Un ziar din Cluj pledează pentru schimbarea statutelor, ca să se poată astfel cheltui un capital nelimitat pentru scopuri... de maghiarizare.

— **Loviți de trăsnet.** Din Mircovăț ni-se scriu următoarele: În una din zilele trecute, deslănțindu-se asupra comunei o teribilă furtună, fulgerul pătrunzând prin coșul casei a rănit grav pe Eva Ciuciu, iar socrului fiului ei din Vrani zguduitura i-a aruncat pământ în ochi orbindu-l.

— **Albert Mosetig**, consilier de curte și renumit profesor de chirurgie la facultatea de medicină din Viena și-a aflat moartea în Dunăre. A fost în vârstă de 69 ani. Nu se știe, dacă a căzut în apă, ori s'a aruncat cu intenția de a se sinucide. Se spune, că mergea în fiecare zi să se plimbe în Prater. Iar când avea dureri de cap, lucru care se întâmpla des — se spăla pe cap cu apă din Dunăre în marginea țărului. Având adeseori și ameteți se crede, că a căzut în apă și neavând cine-l scoate s'a înecat. Martorii oculari spun chiar, că ar fi strigat după ajutor. Cadavrul încă nu i-s'a aflat.

— **Antarții greci** continuă cu asasinatele. Vangheli Nicolceanu, efor român la Belcemen, (vilaetul Monastir), a fost atacat zilele trecute cu mai multe focuri de revolver.

Victima a fost rănită așa de grav, încât a murit îndată.

— **Falsificarea făinei în Franța.** Brutarii din Paris și alte localități ale Franței au aneștecat făina cu ipsos, și au amenințat că vor pune în făină și sticlă pisată. Poporațiunea e terorizată căci nu știe ce alitudine să ia de ziua de 1 Mai, când se svonește că va fi grevă generală nu numai la Paris, ci în toată Franța.

Deocamdată e o tristă realitate că în St. Jean-d'Angely s'a constatat că peste 100.000 de chilo de ipsos a sosit brutarilor.

Locul de expedițiune e din Italia și depositeamentele Aude și Ariège.

Pâni secestrate dela diferiți brutari s'au găsit cu ipsos. S'a procedat la arestarea a 26 de persoane.

Falsificarea continuă de mai bine d'un an.

Foarte multă lume s'a îmbolnăvit de stomac.

— **Celce oprește trenul expres din rămășag.** Dela Alkibiad încoace nu s'a mai ivit un tinăr așa de nebunatic care să facă o faptă atât de temerară ca în zilele acestea în apropierea Parisului, un vagabond de 16 ani, anume Blancheron. Când la orele 2 și 45 minute după prânz, trenul expres de Bretagnia era gata să sboare peste bulevardul Lefèvre, cantonierul observă un om între șine. I-a strigat să se dea la o parte. Dar băiatul i-a răspuns cu impertinență:

— Nu te mai dăsi nene, m'am rămășit că voi opri acest tren. Și mai bine las să mă calce trenul; dar rămășagul nu voesc să-l perd.

Situația era peste măsură primejdioasă. de oarece trenul era numai la câteva sute de metri distanță de Blancheron. Cu considerația față de această întâmplare cantonierul opri trenul apoi prinse de urechi pe temerarul. Pe Blancheron îl puseră imediat la răcoare, unde peste câteva mo-

mente sosi și cinstitul tovarăș care a pierdut rămășagul. Aduse prietenului său o punguliță cu tutun, prețul rămășagului pierdut. Foarte probabil că și acest domn va fi pedepsit.

— **Prelegeri populare** În 8/21 Aprilie 1907 exmișii despărțământului Asociațiunii din Orăștie și jur, precum și membrii »Reuniunii economice« au ținut prelegeri populare în frunțașă comună Vinerea.

Interesul față de aceste prelegeri se justifică prin împrejurarea, că biserica, unde s'au ținut acestea, s'a dovedit cu mult prea mică.

Din partea Asociațiunii a vorbit directorul despărțământului dl Ioan Popovici, preot în Gelmar, accentuând scopul »Asociațiunii de a răspândi cultură în toate straturile poporului prin lucrare comună a tuturor elementelor de valoare de cari dispunem.

Apoi dl părinte Ioan Moța cu schiopticonul a zugrăvit în colori vii chipurile și portul țaranului român din Basarabia, Macedonia, Ardeal și Bănaț, ilustrând împrejurările în cari trăiesc, modul de trai și hărnicia. Acest mod de prelegeri face îndoită impresie în popor, vede și aude.

Din partea »Reuniunii economice« a preles inv-dir. C. Baicu din Orăștie despre îmbrățișarea mai cu zor a prășirei, răspândirii și cultivării pomilor nobili, despre câștigul enorm ce ni-l oferă acest ram economic, despre rentabilitatea și folosul ce-l aduce, obișnuind în acel timp, așa cum ei știe, superficialitatea, indolența și neatențiunea de care este învrednicit acest ram de mare însemnătate economică.

Poporul s'a depărtat deplin mulțumit și cu multe învățături bune dela aceste prelegeri. »Bunul Econom«

— **Orașul Jászberény** din cercul electoral cu același nume, pe care îl reprezintă contele Apponyi ieri a fost în flăcări. Focul s'a ivit la un brutar din districtul al 7-lea și s'a răspândit cu o iuteală amețitoare, din cauza vântului celui mare.

— **Preoți catolici în America.** Într'o scrisoare, pe care o publică »Budapesti Hirlap« în numărul său din urmă, se spune între altele, că numai din eparhia Muncaciului au emigrat în America treizeci de preoți catolici.

— **Groznică explozie din Tirol.** Din Meran se telegrafiază că cu ocaziunea unei mici manevre la poligonul de tir de lângă Mals (Tirol) o groznică explozie s'a produs la pulberăria din apropiere.

Întreg depozitul a fost aruncat în aer, iar sfărâmurile au fost svârlite până la distanțe de 2 kilometri. Sgomotul detunăturii a fost auzit în toată regiunea până la distanțe colosale.

O violentă furtună care se deslănțuise chiar în acel moment amenința ca localitatea Mals să fie cuprinsă de incendiu. Grație eroice intervenții a pompierilor catastrofa a fost înlăturată, așa că flăcările au consumat numai clădirea pulberăriei și dependințele. Doi soldați au fost complect carbonizați și mulți alții răniți.

— **Licitație minuendă.** Comitetul Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, prin aceasta publică concurs pentru luarea în întreprindere a zidirii școlii de fetițe din Abrud. Planul și condițiunile se pot vedea la subscrișa prezidentă a reuniunii. Ofertele provăzute cu vadiul de 10 proc. dela suma preliminară de 23,615 cor. 51 fl. sunt a se trimite la adresa subscrișei prezidente până în 6 Maiu a. c. Vadiul se poate înlocui cu asigurare hipotecară corespunzătoare. Oferte se pot face ori pentru întreprinderea întreagă, ori separat pentru lucrările de zidar, bătăși, măsur, ferar, etc., iar comitetul reuniunii va avea dreptul de a primi ori care dintre ofertele întrate, ori a nu primi nici unul dintre acele. Ana Filip prezidenta reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur.

— **Cel mai mic elev militar.** Acest genial elev nevârstnic e mititelul Mare Duce prinț moștenitor al tronului Rusiei, Alexis Nicolajewici.

Abia se născuse și tarălsău l-a și numit hatman adevărat șeful suprem al tuturor cazacilor. Au trecut abia șase luni și iată-l pe hatmanul nostru numit șef al regimentului lituan de infanterie nr. 52, cari e regimentul de pază al țarului; șef al regimentului de vânători siberian numărul 12; șef al bateriei 4 din artileria gardei călări; șef al regimentului 44 de dragoni din Nișni-Nowgorod precum și al regimentului 44 tot de dragoni, din Sewescki.

Atâtea onoruri (inutile) i-au părut lui Nicolae II că nu erau de ajuns, și acum de curând, când micul prinț a împlinit trei ani l-a înscris în școala de artilerie »Constantin«.

Deocamdată elevul umblă încă tot în rochiță.

— **Judecată americană pe stradă.** Originalitatea aranjării proceselor americane s'a dovedit în diferite împrejurări.

Cu ocazia procesului Thaw am avut ocazia să ne distrăm în curioșitățile lor. Cazul acesta însă, despre care am aflat de curând le întrece pe toate. Zilele acestea a fost citat la tribunalul din New-York Thomas Hammond, celebrul inventator al mașinei de scris care poartă numele lui. Hammond se și înfățișă înaintea tribunalului la timpul fixat în cupeul lui; nu voi însă să se dea jos din trăsura. Inzadar a fost orice rugare și amenințare. Judecătorii îl așteptau cu nerăbdare sus.

Timpul trecea și situația începu să devie supărăcioasă. Atunci domnii juși fără să se mai gândească că le-ar scade demnitatea, se duseră ei în stradă. Acolo înconjurară trăsura milionarului și așa îi puseră întrebările. Fiindcă era necesitate și de înfățișări, martorii și experții medicali fură ascuțiți toi în stradă. Față de Hammond nu găseau alt mijloc care să ducă la țintă, care e putred de bogat; dar sermanul a nebunit de curând. De prezent bea ziua întreagă și în beție imprăștiie banii cu pumnul. În decurs de un an a risipit mai mult de un milion. Citarea din zilele trecute era în legătură cu nebunia lui.

Juzii convingându-se că sârmanul om e nebun au declarat că trebuie internat într'o casă de nebuni.

— **Cel mai mare record.** Un ziar românesc publică date biografice (nu prea măgulitoare) despre un individ — în »partea taxabilă a ziarului«. Recordul cel mai mare l-a ajuns însă alt ziar românesc, care își introduce coloanele cu un astfel de articol de fond, pe care e nevoit să-l însoțească de următoarea notiță: Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește responsabilitatea.

— **Câinii în serviciul poliției franceze.** Se știe că mai întâiu polițiile din Belgia și apoi cea din Paris a introdus câinii în serviciul lor. Acum primim știrea că și poliția din Neuilly-sur-Seine a introdus acest serviciu auxiliar pentru care a și cheltuit suma de 12.000 lei.

Câinii sunt de aceeași rasă ca cei ce funcționează ca »agenți« în Belgia — la Bruxeles și Mons. Ei sunt de talie înaltă, au gură puternică și dinți mari.

Exercițiul meseriei lor se face conform instrucțiunilor poliției belgiene. În tot timpul ei poartă o botniță care se desface însă prin o simplă apăsare pe un buton.

Acești prețioși auxiliari ai agenților sunt astfel dresați ca la primul semnal ce li-se dă de către agenți să sară asupra individului ce li-se arată și să-l țină în loc până ce este arestat.

— **Despre impregnarea semințelor de năpi.** Secția agricolă și botanică, a »Reuniunii regnicolare economice maghiare« a ținut o ședință sub prezidenția profesorului Korpely Kálmán, în care profesorul academiei de economie a ținut o prelegere specială despre importanța seminței de năpi impregnate. Studiind amănunțit raportul privitor la aceasta noi am mai avea că-

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

— Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere. —

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.
BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

teva cuvinte de zis la subiect, mai ales că ni-se pare a simți că e o mică concurență la mijloc. La ședință au luat parte câțiva negustori de semințe și adică de aceia la cari nu se pot procura semința de napi impegnați. Ședința a avut un colorit, par'că s'ar fi ținut pentru apărarea economilor (?). Un scop frumos și nobil, dar poate nici n'a fost nevoie de el, deoarece semința de napi impegnați, pe care o aduce în circulație marele neguțator de semințe din Budapesta Mauthner Odön, e hotărât mult mai bună ca cea mai neimpegnață. Rezultatele apuse de 11 ani ale seminței de napi impegnați nu se pot micșora prin prelegeri științifice, căci aceasta e susținută de mii și mii de economi, cari s'au convins în decurs de ani de zile despre rezultat.

— **Mușteriu de baștină.** Emanuel Arène povestește în »Figaro« din Paris, următoarea întâmplare hazlie:

Era odată un mușteriu de baștină, pe care-l servea întotdeauna acelaș chelner. Nici nu trebuia să-și comande prânzul și cina, căci chelnerul îi cunoștea gustul și obiceiurile. Pentru aceste servicii căpăta zilnic un bun bacșiș. El era cel mai bun mușteriu în tot restaurantul. Odată când merse pe vremea prânzului să mănânce, se miră când nu văzu pe chelnerul la locul obișnuit. În fața lui sta un alt chelner foarte complezant, așteptând ordinele lui. Ce s'a întâmplat? Nu s'a schimbat personalul? Era acolo și chelnerul lui cel vechiu, dar era ocupat la alte mese. Mușteriu îl cheamă la sine.

— Spune-mi de ce nu mă servești dta?

Chelnerul tăcea perplex.

— Stăpânul te-a destinat în alt loc?

— O nu.

— Ei atunci?

— M'am jucat în cărți cu chelnerul care te va servi pe dta de aici înainte. N'am avut bani la mine.

— Ei și?

Dvoastră ați fost prețul jocului nostru și dureri am pierdut.

— **Medicină sigură contra officei.** Durere, boala aceasta tot seceră încă multe mii de vieți; humanismul ridică palate, medicul face medicină, dar toate nu sunt sigure. Multele scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc, că Ciorba Castilio (Castilio fenyő szörp) de fag a lui Kun István e pe cale bună, nimicind rând pe rând în multe cazuri. Se poate comanda la Kun István, apotecar, în Hajduszovát.

— **In cinci minute** poate își face ori cine rum cognac, licor de cel mai gustos. Materiile necesare se pot procura exclusiv în Drogheria orașenească (Ujvárosi drogheria) Oradea-mare (Nagyvárad) Szent László-tér.

Necesarele pentru 1 litră rum 32 fil.

" " " " 1 " cognac 40 fil.

" " " " 1 " licor 50 fil.

Ședința se deschide la orele 10 și 15. Prezident Justh. Deputații naționaliști: Pop, Blaho, Goldiș, Brediceanu, Mușitchi, Ma'uiuV 1 ad.

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face pături de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundant asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opurile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești** (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Poftiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pănuri Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

FRANZ JOSEF Apa purgativ

efect vindecător fără pereche la îmbolnăviri de peatră la ficat.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Arad, 29 Aprilie 1907.

Majestatea Sa la Viena. Majestatea Sa s'a rentors la Viena din Praga azi dimineață. Locțiitorului Koudenhove i-a trimis o scrisoare ținută în termeni foarte călduroși, în care dă expresie sentimentelor sale de mulțumită sufletească pentru loialitatea, cu care a fost întâmpinat din partea boemilor. Nădăjduiește, că barierele ce au separat până acuma cele două popoare se vor nimici și va urma o concluzare statornică și serioasă. Majestatea Sa dorește mult să se poată bucura încă în viața de pacea monarhiei și a popoarelor din monarhie.

Tratatul vamale se vor continua la Budapesta în 20 Maiu, nu în 3, după cum s'a svonit. Aceasta pentrucă guvernul austriac așteaptă mai întâiu întrunirea camereii celei noi, care va avea loc la 15 Maiu.

Ședința casei magnaților. La 8 Maiu casa magnaților va ținea ședință. La ordinea zilei vor fi puse proiectele votate până acuma în cameră. Intre ele sunt și proiectele școlare.

Vacanțele camerei. Sesiunea camerei se va termina la începutul lui Iunie. Vacanțele vor ținea 4 luni. Numai în Octombrie se va redeschide camera.

Deputații croați în capitală. Deputații croați, cari au sosit azi în Budapesta, au avut la orele 6 o consfătuire, la care au discutat ținuta, ce o vor observa în cursul desbaterei proiectelor referitoare la căile ferate. Cu acest prilej s'a desmintit din nou informațiunea despre retragerea ministrului croat *Iosipovich*.

Contra liniei de motor Viena-Pojon. În sînul partidului independist s'a pornit o mișcare puternică pentru a se zădărnici primirea proiectului referitor la înființarea liniei de motor Viena-Pojon. Se tem anume, că prin aceasta s'ar germanisa cu desăvârșire orașul istoric.

În fruntea mișcării stă Kmetty care adună subscrierile deputaților, cari sunt hotărâți a vorbi contra proiectului. Până acuma sunt notați 80 de inși. Wekerle a luat angajamentul, că va trece prin cameră acest proiect.

În Montenegro s'au ivit turburări generale, cari amenință a trece în răscoală. Mai multe cete înarmate au pornit spre Cetinje. Tribunalele statariale an fost înființate în toată țara. Guvernul și-a dat demisia, dar nu i-s'a primit.

Aehrental și Tittoni, ministrul de externe al nostru și al Italiei se vor întrevedea la începutul lui Maiu în Veneția.

În Almaș (Hidalmás) s'a ținut adunare populară, unde românii și maghiarii i-ar fi exprimat lui Apponyi încredere.

Roosevelt — pe viață. Din Londra se depeșează, că în Statele-Unite mai mulți cetățeni fac să circule liste de subscripție, ca Roosevelt să fie declarat președinte pe viață al Statelor-Unite. Această dorință e motivată cu faptul, că Roosevelt ar fi adevăratul mântuitor al Statelor-Unite.

Concert, petreceri.

Tinerii meseriași români din Lugoj aranjază petrecere cu joc Luni în 6/23 Maiu 1907 a 2-a zi de sf. Paști în pavilionul otelului »Concordia«.

— Reuniunea română de cântări din Bistrița invită cu toată stima la Concertul ce-l ajungează Marți în 7 Maiu st. n. 1907 (a treia zi de Paști) în sala cea mare dela »Gewerbeverein« sub conducerea dlui C. F. Rohrbek și cu binevoitorul concurs al corului teologilor români (cursul III) din Sibiu și cu cooperarea capelei militare a regim. 63 de infant. dirigent dl Carl Sandner. Începutul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat »Reuniunii române de cântări« din Bistrița. După concert urmează dans.

— Inteligența română din Lipova la 23 Aprilie (6 Maiu) 1907, în sala hotelului »Regele Ungariei« pentru fondul gimnaziului din Brad cu concursul studenților din jur, aranjază concert urmat de pieză teatrală și dans. Începutul la 8 ore seara.

— Inteligența română din Teiuș invită cu toată onoare la petrecerea ce o va aranja la 7 Maiu n. c. (a treia zi de Paști) în sala otelului »Leul« în beneficiul bisericii din Teiuș și Cojar. Comitetul aranjator.

— Tinerimea română din Hașeg invită pe 7 Maiu st. n. 1907 (a treia zi de Paști) la concertul ce se va aranja cu concursul corului curs II teologic al seminarului »Andreian« în hotelul »Mie-lul de aur«. Începutul la 8 ore seara.

— »Reuniunea de lectură și cântări« a econ. și mes. din Alba-Iulia aranjază Luni în 6 Maiu st. n. a. c. (a 2-a zi de Paști) cu concursul unui grup de teologi al seminarului »Andreian« din Sibiu, un concert urmat de dans în sala cea mare a redutei orașenești (din Promenadă) în favorul gimnaziului din Brad.

Felurime.

Tot felul de glume. Scriitorul englez Dana a adunat într'un ziar o mulțime de glume, din cari deduce, ceea ce alicum e cunoscut de mult, că fiecare popor are alt humor. Într'un sat din Africa negrii aproape au plesnit de râs, când un misionar le povesti că pământul e rotund. Ca exemplu despre humorul englezului Dana publică următoarea mică întâmplare: Un băiețel mic se plimbă cu mamă-sa pe promenada Unter den Linden din Berlin. Înaintea lui mergeau elevii unei școli de fete. Fetițele mici au rochii scurte, cele mai mari poartă rochii mai lungi. Băiețelul se gândește mult apoi o 'ntreabă pe mamă-sa: »Mamico, cum se face asta, că fetele cu cât cresc mai mari cu atât capătă picioare mai scurte?« Exemplul de glumă americană e întâmplarea acelei fete, care merse la preot și-l întrebă, cât cere pentrucă o cunună. Preotul spuse un dolar și jumătate. Peste câteva săptămâni fata se duse din nou la preotul, îi dădu banii și-l rugă s-o cunune. »Dar unde e mirele?« — întrebă preotul. Fata rămase uimită: »Cum pentru un dolar și jumătate nu-mi procuri și soțul?« În această anecdotă copilărească e asemenea humor american: Mica Nelly se poartă rău. Părinții îi poruncesc să-l roage pe bunul Dumnezeu, s'o facă mai bună. Fetița se roagă așa: »Doamne Dumnezeule, fă din Nellyca un mic copilaș«. Dar apoi încet și cu resignație adaogă: »Dar facă-să voia Ta și nu a mea!«

Pentru muncitorii intelectuali doctorul Fleury — un specialist în materie — recomandă următorul regim de alimentațiune; dimineața: 200 grame cafea cu lapte și două biscote cu unt; la amiază: 4 biscote, un ou fert, 100—125 grame carne friptă ori pește ușor, 200 grame legume și lapte; seara: o supă cu pastă alimentară și mâncare de tocmați, ori macaroane, ori

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

de legume făcute purée 200 grame; 150 gr. salată, fructe, pește, 2—3 biscote cu unt. Abstinerea dela alcool; moderațiune la cafea, ceaiu etc.; 1200 gr. de lăcid, apă minerală ușoară...

Cetitori, dacă sunteți intelectuali, — dați-vă dimisia din această grupă. Dacă nu vă așteaptă... apa minerală.

Cauza. Un cunoscut antisemit văzu într'una din zile într'o cârcimă trei soldați, făcând chef. Unul dintre dânșii era neamț, al doilea ceh, iar al treilea ovreiu. Domnul în cauză se apropie de ei și le plătește tot ce au conusmat. După ce soldații se cherscheliseră nițel le adresă următoarea întrebare:

— Spune-mi: dacă generalul vostru v'ar porunci să mă împuşcați, ce ați face?

Germanul răspunse: Eu te-aș împuşca!

Cehul răspunse: Apoi eu, dac'ar fi numai de voie, aș împuşca și eu.

— Dar tu? — întrebă antisemitul pe ovreiu.

— Eu n'aș împuşca...

— Tu nu? Când ți-ar ordona generalu. Nu ești tu oare soldat?!

— ! . . .

— Dar dacă ți-ar porunci împăratul?

— Nu, n'aș pușca! fiindcă eu nu pot împuşca un om!

Antisemitul (furios): Fiindcă ești jidan!

— Ba nu, fiindcă sunt — toboșar.

Economie.

Arad, 29 Aprilie 1907.

Institut nou de credit în Cluj. Sâmbătă la 20 Aprilie s'a ținut adunarea constituantă a institutului »Vatra« din Cluj, fiind prezenți 26 acționari, cari au reprezentat 750 voturi. După ce s'a constatat, că s'a subscris capitalul de 200.000 cor. s'au votat statutele, s'a ales comitetul de supraveghere în persoanele dlor: Victor Fincu și D. Rațiu din Sibiu, dr. Dan din Mociu, Kecses, Apahida și Morariu, Cluj — s'a luat la cunoștință instituirea direcțiunii pe 3 ani de către fondatori. Membrii direcțiunii sunt: V. Almășan, V. Ranta, N. Ivan, dr. Cristea, dr. Vaida, dr. I. Popescu, dr. Pordea, dr. S. Tămaș și Tulliu Roșescu.

Direcțiunea și-a ales președinte pe N. Ivan și vicepreședinte pe Vasile Ranta, — iar funcționari au fost aleși: prim-contabil dl I. Dejenariu, cassar Gavriil Karsay și jurisconsult dr. Ștefan Morariu, avocat în Cluj, care a fost însărcinat interimar și cu agendele de secretar.

Adunarea condusă de dl N. Ivan a decurs în cea mai exemplară ordine, și toate conclusele s'au luat cu unanimitate și cu mare însuflețire.

Tratatul vamal austro-român, România a fost invitată a trimite la Viena pentru ziua de 10 Maiu delegații tratatului de comerț pentru reluarea tratativelor.

După cum se aude România indică drept punct de căpetenie asigurarea transportului de vite și care prin Austro-Ungaria.

Afară de aceasta va mai cere să i-se acorde furnizarea a jumătate din contingentul de vite necesitate de Austro-Ungaria, contingent care până acum era întreg furnizat de Sârbia.

Recoltele. Ultimele știri primite din America spun că recolta, în America de sud, este compromisă și că acest fapt a produs o urcare simțitoare a prețului grânelor pe piețele americane.

Această urcare a influențat de câteva zile și piețele românești.

Recolta în Spania și în Europa centrală pare de asemenea compromisă.

În Spania e secetă, iar în Europa centrală timpul rece a fost foarte defavorabil agriculturii.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 28 Aprilie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—klg.)	8:49—8:50
Secară pe Aprilie 1907	6:76—6:77
Ovăș pe 1907	7:73—7:74

Cucuruz pe Maiu 1907	5:54—5:55
Grâu pe Octomb. 1907	8:49—8:50

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8:62—8:63
Secară pe Aprilie 1907	6:80—6:82
Ovăș pe Aprilie 1907	7:74—7:75
Cucuruz pe 1907	5:54—5:55
Grâu pe Octomb. 1907	8:60—8:61

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

BIBLIOGRAFIE.

— **O carte bună.** A apărut *Samuel Clain de Sad*, Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți, editată cu litere latine de *Ioan Nicorescu*, paroh ort. român în Curtici (comit. Arad), fost profesor de rituale la seminarul din Arad. Prețul 2 cor., plus 20 fil. porto.

»*Vieța literară și artistică*«, nr. 14 are următorul cuprins:

Preludii; Il. Chendi, Dicționarul limbii române; Ioan Bârseanu, Darul de lacrimi (poezie); Al. Cazaban, Firul de mătase; Const. Mironescu, Vestitorii (poezie); Vasile Pop, În ce constă fericirea (sfârșit); Gabriel Sutz, Panayra cu tocurile de aur, Lia Hârsu, Asta e fericirea? Const. Ciulescu, Cuvinte dragi (poezie); M. Stempo, Cronica dramatică; M. Petrov, Pe câmp, (poezie); St. Sterescu, Cronica artistică, o expoziție; B. Lăutarul, Cronica muzicală: concerte; Delabârșu, Carnetul unui poet; Informațiuni literare și artistice. — Bibliografie.

În tipografia diecezană din Arad (Battyányi u. 2) au apărut:

Curs practic de *Fizică și Chimie* pentru cursul primar de Iuliu Vuia, aprobat de ven. consistor. Este *unicul* curs de Fizică la noi, scris pe baza noului plan. Prețul 50 fil.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Se caută

Un candidat de avocat

cu praxă bună.

Reflectanții să se adreseze la avocatul

Dr. Joan Papp, Brád.

Gorespondent

de limba germană, română, posibil și limba franceză, cu cunoștințe de comptabilitate

se caută

pentru o cassă de manufactură en gros în România.

Condițiuni speciale: Să fie creștin, etatea cel mult 30 de ani, liber de armată, de preferat cei cari au mai lucrat în branșa manufacturii.

Oferte cu pretențiunile de salar și extrase după certificatele de studii și de serviciu în cele trei limbi, a se adresa la Administrația ziarului sub

„D. P. 16“.

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le
ofticeii,
mai folositor e decât ori și ce altele siru-

pul de brad Castillio.

47 Kigr. cântărea dl Dr. Gera Attila din Volosanka, care din tuberculosă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

Alinã tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scui-parea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fil. În casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin“ o cutie 4 cor.

s'a îngrășat de 130 Kigr.

Pentru anemici, femei în galbinare, pe cari ti doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbese puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare capul slabilor, cari doresc că se îngrășe și întărească, cel mai bun medicament e „**SYR HYPOPHOSPH. Co KUN**“, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrilor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dnul Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a-mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Dle! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela **Dta siripul Hypophosphat**, recunosc că și în cenușă se găsește mărghăitar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștita medicamentele **Dvoastre**. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr.-or., conducătorul domeniului episc, Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nestricăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ții delături pistrul, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA- ALIFIA-**MATILD** coroană.
SAPUNUL 80 cor. 60 f.
PUDRA 80 fileri.
MATILD 1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescrișe: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclama, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul **KUN ISTVÁN**

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemela) după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Ciorapi!
Cămăși matroz!
Sokne, mănuși de mătăasă și ață, în calitatea cea mai bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Jajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.

În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, 1/2 Kgr. fl. 1'20
 Amestec de Granada-Nouă, 1/2 Kgr. " 1'—
 " regal (Király-keverék), 1/2 Kgr. " —80
 " Domingo, 1/2 Kgr. " —70

Cafele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, 1/2 Kgr fl. 1'—
 " Java de aur, 1/2 Kgr. " —90
 " Mocca, 1/2 Kgr. " —90
 " Liberia, 1/2 Kgr. " —80
 " Mărgea și Cuba, 1/2 Kgr. " —80
 " Quatamala, 1/2 Kgr. " —90
 " Santos, Mărgea și Cuba, 1/2 Kgr. " —60

Tea.

Fărmituri, 1/2 Kgr. fl. 1'50
 Kongo, 1/2 Kgr. " 1'50
 Amestec regal (Király-keverék), 1/2 Kgr. " 3'—
 Mandarin (veritabilă), 1/2 Kgr. " 4'—

Vânzare în mare și mic.

— In provincă franco —

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő

negustorie de import de cafe și tea din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

— Zilnic cafea proaspătă prăjită. —

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Ger deplina încredere a prea stimatelor doamne

cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad Deák Ferenc-u. 2.

Vând

Oltoiuiri verzi de viță cu rădăcină,

loză portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri 100 bucați cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

TISLER VAZUL pavagiu

Arad, strada Radnai 24

primește orice muncă de pavare

apoi

face plăci de beton, canaluri de beton fundamente pentru uscarea păreților umezi, primesc orice construcții de pământ în condițiile cele mai avantajoase și în prețurile cele mai ieftine.

Anunț.

Se va deschide

la 1-a Mai pe piața Libertății nr. 22

(lângă FRAȚII LENGVEL)

PRĂVĂLIA DE COLONIALE ȘI DELICATESE

a lui

Rácz József.

Un băiat cu purtare morală se primește ca ucenic.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIĆ in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854

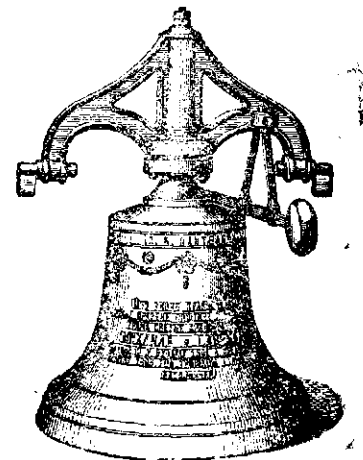
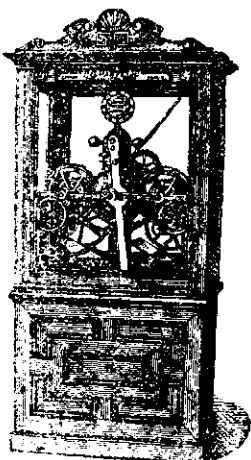
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericii și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
dupa dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

● **Tot felul de lucrări tipografice** ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în cel-ee număr

NOTE

STATUTE + LIBELE

CIRCULARE

● **Diferite tipărituri pentru bănci** ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectuese prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Röpentyú-utca 23.

Produce: **Bronz fosforat original, Bronz mineralist, Aramă roșie, Aramă galbene, Bronz mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact“ Compozițiunii de magazin** după desene și modele în bucăți brute de aramă, precum și prelucrate gata. **Articole de calitate.**

Correspondență germană, ungurească și franceză.

Am onoare a aduce la cunoștința stim. doamne, că întorcându-mă din Viena, mi-am deschis

Salonul
în Piața Libertății nr. 11, etajul I.

Modelele mele sunt dintre cele mai frumoase și cu prețuri moderate. Prin serviciu prompt mă voi sili să câștig încrederea stimatului public.

Comande în provincie și transformări se îndeplinesc punctual și cu exactitate.

Solicitând părtinirea prețioasă a onor. public, rămân cu stimă

Grünblatt Antónia.

Nr. de telefon de oraș și com. 217.

Parchetul Rosa!

Singura ceară pentru podele care se poate spăla. Tot astfel și pentru parchate, linoleu, podele moi, mobile, xyolith, etc.

Parchetul Rosa e fără miros, până când pasta de terpenină nu.

Parchetul Rosa păstrează culoarea deschisă a podelelor, până când cele unse cu terpenină se înegresc.

Parchetul Rosa îl putem spăla cu apă și săpun, podelele unse cu pastă de terpenină se păstrează de apă.

De Parchetul Rosa podele nu sunt alunecoase, iar pe podelele cu pastă de terpenină au alunecat deja mulți.

Parchetul Rosa e rezistent față de orice fluiditate, ca d. e. cerneală, unsoare, etc. cari dispar prin o singură spălătură.

Parchetul Rosa este ușor la folosit și numai rar trebuie reîmprospătat.

Parchetul Rosa în urma celor înșirați, este cea mai ieftină pentru podele. Magazină principală:

STEINITZER N. magazin de văpseli, sobe și lacuri

ARAD, piața Andrassy nr. 3.

Se pot cumpăra în băcăniile: Lázár Gyula și Dürr Gusztáv.

Din punct de vedere igienic, este întrebuițată în cele mai multe instituții de stat și oras, precum și în sanatoare, spitale, hoteluri, ș. a.

Singurul mijloc de vânzare a oleului american Dustless scutitor pentru podele.

Singurul mijloc de vânzare a oleului american Dustless scutitor pentru podele.

Nr. de telefon de oraș și com. 217.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, ARAD

— Anul întemeierii 1887. —

Capital de fondare Cor. 1.200,000

Depuneri .. .. Cor. 5.000,000

Fond de rezervă Cor. 800,000

Primește **depuneri spre fructificare** și **dă** deponenților **4 $\frac{1}{2}$ %** interese netto după depuneri pe timp mai îndelungat, iar după depuneri de durată mai scurtă de **trei luni** **dă 4%**.

~~~~~ Dare de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat. ~~~~~

Depuneri până la 5000 Cor. se pot ridica și se plătesc **fără abdicere.**

Depuneri și ridicări se pot face pe calea postală și se expediază franco.

———— **Escomtează cambii cu 6% — 8% interese.** ————

Tot asemenea acordă și **credite hipotecari și de lombard** în modul cel mai culant.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articlul ce se capătă permanent în depositul nostru :

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de lujernă și trifoliu roșu garantată de curată de tortoțel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

soiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșii de Mammuth, galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mîerie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul Melasse »DERBY«.

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și acelorora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verhőczy-utca.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtoareai, de praf

ARAD, Edelpacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, inventată de el însuși și întrebuințată de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuros oricui instrucții asupra întrebuințării. Primește lăchirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri, într'alte:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

FĂINĂ

Produse

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi vase de menagiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asortiment mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rânză de vițel, garantat curat și nestrîcătios, nu de asemănat cu alte fabricate de soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite grătuit.

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănie

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnisora a preoșimei române gr. cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu multime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

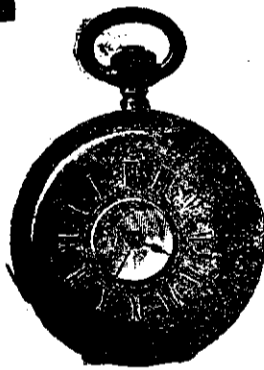
Câteva estrase din lista noastră :

No.	Cafele:	C.	fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă.	1	Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1	" 2 90
4.	PORTORICO, foarte căutată	1	" 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1	" 3 60
6.	CUBA, fină	1	" 3 —
7.	" mai fină	1	" 3 20
8.	" cea mai fină	1	" 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1	" 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1	" 3 70
13.	JAVA-AURIE, soi ca Menado, ușoară	1	" 3 40
15.	CEYLON, fină	1	" 3 50
16.	" mărgele, mai fină	1	" 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1	" 3 60
20.	PORTORICO No. 4 — CUBA-MĂRGELE amestec	5	" 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5	" 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate,	5	" 18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgiture pentru tea (sniu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicatesse, Orez, Cafea de Smolna (Surigat), Aix-olou, Portocale, Mandule, Stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem cu osebită stimă:

Romul Pascu utódai Fiume
magazin de cafea și tea în Fiume.

GELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide și cele mai după modă **juvaericele** atât pe bani gata cât și

ÎN RATE

pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria:

Brauswetter János
orologier — Szeged.

Se trimite CATALOGE cu 2000 chipuri în cinste și gratuit

Correspondențele să se facă în cât se poate în limba maghiară, germană sau franceză.

Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efectuare lucrări artistice. — Mustre trimite gratis și franco. La dorință călătoresc și la fața locului pe speșele mele.